

2018/100/vgm

ONTVANGEN 02 OKT. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Universiteit Leiden
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 9500
2300 RA LEIDEN

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **28 SEP. 2018**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo masteropleiding Educatie in de Mens-
en Maatschappijwetenschappen

Onze referentie
1414899

Uw brief van
13 juli 2018

Uw referentie
2018/29375

Geacht College,

Met uw brief van 13 juli 2018, door de Commissie Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 23 augustus 2018, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo masteropleiding Educatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen (voorheen: leraar VHO in de Zaakvakken) als bekostigde opleiding te verzorgen in Leiden. Dit verzoek is gedaan in verband met het verstrijken van de geldigheidsduur van mijn besluit van 24 maart 2016 inzake uw eerdere aanvraag betreffende onderhavige opleiding.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftcommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op [www.duo.nl/zakelijk_onder 'Oneens met Duo'](http://www.duo.nl/zakelijk_onder_Oneens_met_Duo).

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 11 september 2018, kenmerk 2018/100/vgm, in het kader van de tussen de CDHO en mij overeengekomen 'verkorte procedure', positief geadviseerd over uw aanvraag. De CDHO heeft geconstateerd dat er geen wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden die een nieuwe doelmatigheidstoets vergt. Daarom handhaaft de CDHO haar advies van 22 februari 2016. Het advies van de CDHO van 11 september 2018, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo masteropleiding Educatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen als bekostigde opleiding te verzorgen in Leiden.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO van 22 februari 2016, dat door de CDHO is gehandhaafd in haar advies van 11 september 2018, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de

Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Onze referentie
1414899

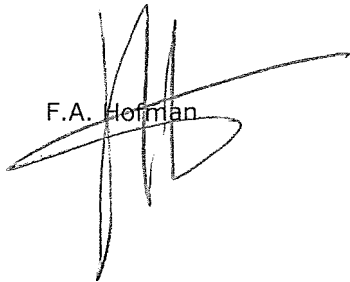
Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuw opleiding. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs, DUO-Groningen en de VSNU.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

OCW Advies verlopen besluit

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Verlenging Universiteit Leiden voltijd en deeltijd wo master Educatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen Leiden	2018/100/vgm	11/09/2018

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 23/08/2018 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het verzoek ontvangen van de Universiteit Leiden om de aanvraag inzake de wo master leraar VHO in de Zaakvakken (brief gedateerd op 13 juli 2018 met kenmerk 2018/29375) opnieuw te toetsen. Op 22/02/2016 heeft de CDHO positief geadviseerd over dit voornemen. Op 24/03/2016 heeft u een positief besluit genomen over dit voornemen. Omdat het besluit vanaf 24/01/2017 niet meer geldig is, verzoekt aanvrager om een nieuw besluit. De namen van alle eerstegraads lerarenopleidingen 'leraar VHO in de Zaakvakken' in het Croho zijn gewijzigd in 'Educatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen'. Om die reden is bij dit verlengingsverzoek deze nieuwe opleidingsnaam gehanteerd.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Universiteit Leiden om het macrodoelmatigheidsbesluit inzake de opleiding wo Master Educatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen (voorheen: leraar VHO in de Zaakvakken) opnieuw vast te stellen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Verder is het met OCW overeengekomen beoordelingskader verlopen besluit macrodoelmatigheid van toepassing. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Deze aanvraag van de Universiteit Leiden maakt deel uit van een gezamenlijk project van de universiteiten om de eerstegraads lerarenopleidingen te hervormen. Het voornemen is door de VSNU aan de Minister voorgelegd op 10 december 2015 (brief met kenmerk VSNU 15/344 U). Het doel van het project is om naast de bestaande eenjarige universitaire lerarenopleidingen en vakinhoudelijke masteropleidingen een nieuwe tweejarige lerarenopleiding te realiseren waarin de vakinhoud en pedagogisch-didactische vakken worden geïntegreerd. Naast de aangevraagde bekostigde tweejarige lerarenopleidingen worden door de universiteiten (onbekostigde) postgraduate varianten ontwikkeld voor diegenen die niet direct na afronding van hun bacheloropleiding in een educatief mastertraject willen instromen.

De deelnemende universiteiten zijn de Universiteit Leiden, Radboud Universiteit, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit en Universiteit Twente. De Universiteit Utrecht en Rijksuniversiteit Groningen beschikken reeds over tweejarige eerstegraads lerarenopleidingen en nemen om die reden niet deel aan dit project.

De onderhavige aanvraag heeft betrekking op een master van 120 ECTS die in voltijd en deeltijd wordt aangeboden. De opleiding is samengesteld uit componenten die in de master Leraar VHO Geesteswetenschappen zijn ondergebracht en drie andere opleidingen die in individuele vorm worden aangeboden. De masteropleiding wordt ingedeeld in het Croho onderdeel Onderwijs. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een inhoudelijk relevant wo bachelordiploma zoals Algemene Economie, Management en Organisatie, Filosofie, Geschiedenis, Godsdienst en levensbeschouwing, Kunstgeschiedenis en CKV, Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen, Politicologie en Bestuurskunde, of verwante disciplines. De studenten worden opgeleid tot leraar Mens- en Maatschappijwetenschappen.

Ter onderbouwing van de aanvraag heeft aanvrager arbeidsmarktinformatie verstrekt.

Motivering

Het van toepassing zijnde beoordelingsregime is afhankelijk van het aantal maanden dat een besluit macrodoelmatigheid verlopen is. Omdat de geldigheid van het besluit tussen de 10 tot 19 maanden verlopen is voert de commissie een scan uit van de arbeidsmarkt. Om positief te kunnen adviseren over het verzoek tot verlenging is vereist dat de arbeidsmarkt niet verslechterd is ten opzichte van de oude situatie.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager stelt vast dat er geen wezenlijke verandering in de arbeidsmarkt is opgetreden ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag macrodoelmatigheid uit 2016. Ter onderbouwing van deze stelling verwijst aanvrager naar de brief van het departement van OCW van 28 november 2017 over het lerarentekort, het onderzoek van CentERdata: De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2017-2027 en naar regionale arbeidsmarktanalyses van het Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds Voortgezet Onderwijs (VOION) van april 2018. De commissie heeft tevens data van het ROA en de nieuwe versie van de loopbaanmonitor Onderwijs van CentERdata en MOOZ van 19 oktober 2017 bij de beoordeling betrokken, aangezien aanvrager in haar oorspronkelijke aanvraag uit 2016 hier ook een beroep op deed.

De typering van het ROA over de periode 2018-2022 wijken af van de typering van het ROA over de periode 2016-2020. Voor de periode 2016-2020 typeerde het ROA het toekomstig arbeidsmarktperspectief voor wo onderwijs als 'matig'. Voor de periode 2018-2022 typeert het ROA het toekomstig arbeidsmarktperspectief als 'goed' (bron: ROA AIS). De uitbreidingsvraag is minimaal toegenomen (was 0,3% en is 0,7%). De vervangingsvraag bedroeg 2,5% en is nu 2,4%. ROA bestempelt het aantal verwachte baanopeningen voor 2018-2022 voor wo onderwijs als 'gemiddeld'. Het aantal verwachte baanopeningen was volgens het ROA in de periode 2016-2020 ook 'gemiddeld'. De typering van het aantal baanopeningen is gelijk gebleven, terwijl het toekomstig arbeidsmarktperspectief verbeterd is.

Tabel 1: Arbeidsmarktinformatie ROA AIS tot 2020

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jaar	Gem. jaarlijks %	Typering
wo onderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		1000	2	0,3	erg laag
wo onderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2020		10100	16	2,5	gemiddeld
wo onderwijs	verwachte baanopeningen tot 2020		11100	17	2,7	gemiddeld
wo onderwijs	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		14900	23	3,6	gemiddeld
wo onderwijs	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2020	1,07				vrijwel geen
wo onderwijs	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2020	1,07				matig

Bron: ROA AIS

Tabel 2: Arbeidsmarktinformatie ROA AIS tot 2022

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
wo onderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		3200	4	0,7	laag
wo onderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2022		11200	15	2,4	gemiddeld
wo onderwijs	verwachte baanopeningen tot 2022		14300	20	3	gemiddeld
wo onderwijs	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		12800	18	2,7	gemiddeld
wo onderwijs	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	0,99				groot
wo onderwijs	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	0,99				goed

Bron: ROA AIS

De commissie constateerde in haar advies uit 2016 al dat de gegevens uit de brief van OCW over het lerarentekort een duidelijk beeld gaven van de verwachte situatie voor leraren vo. Uit de brief van OCW blijkt dat in 2020 een lerarentekort van 700 fte in het voortgezet onderwijs wordt verwacht. In 2016 lag deze verwachting iets hoger, namelijk 800 fte. Dit aantal loopt volgens het Ministerie tot 2027 op tot een tekort van 1200 fte. In 2016 luidde de verwachting dat in 2025 al sprake zou zijn van een tekort van 1200 fte in het VO. Dit is nu dus opgeschoven in de tijd. De commissie constateert dat de verwachte arbeidsmarktekorten nog steeds significant zijn.

De loopbaanmonitor van CentERdata/MOOZ is gebaseerd op enquêtes onder afgestudeerden en op microdata. Uit de oude loopbaanmonitor, aangehaald in het advies van de CDHO in 2016, bleek dat vanaf 2020 weer een scherpe stijgende tendens in de tekorten kon worden verwacht. Met name voor leraren vreemde talen, Engels, Wiskunde, Rekenen, Natuurkunde en Scheikunde waren veel vacatures (p. 5 en fig, 5 op p. 19). Uit de nieuwe loopbaanmonitor van 19 oktober 2017 blijkt dat het grootste gedeelte van de afgestudeerden van universitaire lerarenopleidingen een baan in het onderwijs heeft gevonden (p. 7). Tot 2013 daalde het beroepsrendement omdat er minder banen beschikbaar kwamen. Na 2013 was er weer een duidelijke stijging zichtbaar (p. 8). CentERdata/MOOZ concluderen dat het aantal pas afgestudeerden dat werkzaam is in het onderwijs stijgt. Het beroepsrendement van de universitaire lerarenopleidingen na één jaar van afstudeercohort 2014 en 2015 ligt 4% hoger dan dat van het afstudeercohort 2012 (p. 19).

Zowel in haar onderbouwing in 2016 als in de huidige aanvraag doet aanvrager een beroep op het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo' van CentERdata. In 2016 had dit rapport betrekking op de periode 2015-2025, terwijl de rapportage uit 2018 betrekking heeft op de periode 2017-2027. Aanvrager verwijst naar de tabellen waarin de ontwikkeling van de werkgelegenheid naar vak en de onvervulde vraag inzichtelijk is gemaakt (Rapportage 2015-2025, update oktober 2015, p. 36, rapportage 2017-2027, p. 54). De

commissie heeft de verschillen onderzocht tussen de verwachtingen voor 2025 uit het oude rapport en de verwachtingen voor 2025 in het nieuwe rapport.

In onderstaande tabel zijn de verschillen in kaart gebracht en zijn de nieuwe prognoses tot 2027 opgenomen:

Tabel 3: Onvervulde vraag werkgelegenheid leraren vo

	prognose 2025 in fte (oude rapport)	prognose 2025 in fte (nieuwe rapport)	prognose 2027 (nieuwe rapport)
Aardrijkskunde	0	5	5
Economie	1	9	8
Geschiedenis	0	4	5
Levensbeschouwing	29	7	10
Maatschappijleer	0	3	3
CKV, Kunstvakken	0	7	8

Bron: De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo, uitgave 2015-2025 en uitgave 2017-2027, samenstelling: CDHO.

De onvervulde vraag voor 2025 ligt volgens de nieuwe rapportage iets hoger, behalve voor wat betreft leraren Levensbeschouwing. Tevens blijkt uit het nieuwe rapport dat de onvervulde vraag naar leraren in het vo tot 2027 iets zal stijgen (behoudens leraren Levensbeschouwing).

In onderstaande tabel is dezelfde vergelijking opgenomen, maar dan voor de landelijke ontwikkeling van de werkgelegenheid naar vak (in fte).

Tabel 4: Landelijke ontwikkeling werkgelegenheid leraren vo

	prognose 2025 in fte (oude rapport)	prognose 2025 in fte (nieuwe rapport)	prognose 2027 (nieuwe rapport)
Aardrijkskunde	1.842	1.929	1.887
Economie	2.695	2.826	2.763
Geschiedenis	2.176	2.238	2.190
Levensbeschouwing	833	899	880
Maatschappijleer	1.787	1.037	1.015
CKV, Kunstvakken	3.713	3.828	3.745

(Bron: De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo, uitgave 2015-2025 en uitgave 2017-2027, samenstelling: CDHO).

De landelijke ontwikkeling van de werkgelegenheid is blijkens de nieuwe rapportage voor het jaar 2025 nog iets verbeterd ten opzichte van de rapportage uit 2015.

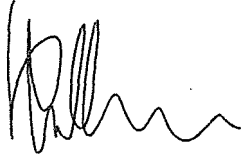
CentERdata concludeert dat op regionaal niveau in 2027 de tekorten in West Nederland en Midden Nederland hoger zijn dan in de rest van het land (p. 21). Dit beeld komt overeen met de regionale arbeidsmarktanalyses voor het vo van het Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds Voortgezet Onderwijs (VOION) van april 2018. Hieruit blijkt dat ondanks de daling van het aantal leerlingen (krimp) in de meeste gebieden, de lerarentekorten aanhouden.

Alles overwegende constateert de commissie dat de arbeidsmarktbehoefte twee jaar na toetsing van de oorspronkelijke macrodoelmatigheidsaanvraag niet significant is veranderd. Er worden nog steeds tekorten verwacht. De aanvraag voldoet aan een arbeidsmarktbehoefte.

De commissie heeft geen zienswijzen ontvangen naar aanleiding van de publicatie van dit voornemen.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

A handwritten signature in black ink, consisting of several vertical strokes followed by a wavy line.

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader Verlopen besluit macrodoelmatigheid

Het departement van OCW en de CDHO zijn overeengekomen om aanvragen waarop de Minister een positief macrodoelmatigheidsbesluit heeft genomen, maar waarvan de termijn is verstreken, via een verkorte procedure af te doen.

De instelling waarvan de geldigheid van een macrodoelmatigheidsbesluit is verlopen (vanaf 10 maanden na datering van het besluit doelmatigheid) kan eenmalig een aanvraag tot hertoetsing indienen bij de CDHO. Welke documenten bij deze aanvraag moeten worden gevoegd hangt af van de mate waarin de termijn is overgeschreden.

In alle gevallen wordt de hernieuwde aanvraag op de website van de CDHO geplaatst zodat alle instellingen voor hoger onderwijs kennis kunnen nemen van de aanvraag en desgewenst een zienswijze kunnen indienen. Deze aanvragen zijn te herkennen aan de toevoeging 'vgm' (bijvoorbeeld 2015/00/vgm). Daarnaast wordt zoals gebruikelijk een bericht verzonden aan alle instellingen die zich hebben geabonneerd op de signaleringsservice. Als er zienswijzen worden ingediend worden deze betrokken bij de beoordeling.

1 dag tot en met 9 maanden na het verlopen van het macrodoelmatigheidsbesluit

Als de geldigheid van een positief macrodoelmatigheidsbesluit met 1 dag tot en met 9 maanden is verstreken wordt aangenomen dat de doelmatigheid van de opleiding ongewijzigd is gebleven. De instelling vraagt verlenging aan bij de CDHO. Als er binnen twee weken geen zienswijzen binnenkomen wordt het oude advies bekrachtigd en naar het departement van OCW gezonden. Als er binnen twee weken zienswijzen worden ingediend, onderzoekt de commissie deze. Het advies van de CDHO, inclusief de beoordeling van deze zienswijzen, wordt naar het departement van OCW gezonden. OCW neemt een nieuw besluit.

10 tot en met 19 maanden na het verlopen van het macrodoelmatigheidsbesluit

Als de geldigheid van een positief macrodoelmatigheidsbesluit met 10 tot en met 19 maanden is verstreken dan voert de CDHO een scan uit van de arbeidsmarkt, op basis van arbeidsmarktinformatie die de instelling aanlevert bij het verzoek om hertoetsing. De CDHO beoordeelt deze nieuwe arbeidsmarktinformatie, daarbij wordt rekening gehouden met hoe de oorspronkelijke aanvraag is beoordeeld. Als de arbeidsmarkt niet verslechterd is ten opzichte van de oude situatie en er binnen twee weken geen negatieve zienswijzen binnenkomen, wordt het oude advies bekrachtigd en naar OCW gezonden. Als de arbeidsmarkt duidelijk verslechterd is en/of er binnen twee weken negatieve zienswijzen worden ingediend, onderzoekt de commissie deze. Het advies van de CDHO, inclusief de beoordeling van de arbeidsmarkt en de zienswijzen, wordt naar OCW gezonden. OCW neemt een nieuw besluit.

20+ maanden na het verlopen van het macrodoelmatigheidsbesluit

Als de geldigheid van een positief macrodoelmatigheidsbesluit met meer dan 20 maanden is verstreken dan voert de CDHO een volledig nieuwe doelmatigheidsbeoordeling uit aan de hand van de thans geldende beleidsregel doelmatigheid. De instelling dient een nieuwe aanvraag in bij de CDHO. Deze wordt volgens de reguliere procedure behandeld. OCW neemt een nieuw besluit.